

901 R. LYDECKEN – J. V. SNELLMAN 31.I 1868
 HUB, JVS handskriftssamling

Välborne Herr Senator!

Åberopande mina bref ifrån Köpenhamn och Bremen samt mina firmas bref af den 8. <enne>s vågar jag nu åter uppvakta Herr Senatorn med ett dylikt.

10 Hemkommen ifrån en längre utländsk resa finner jag till min glädje att wård »Tilaisulta työnansioon» ändå haft till följd ett tätare utbudande af allehanda i densamma beskrifna artiklar, i synnerhet kreatursben (några tusen lispund) men också, borst hästman, tagel, lump kohudar, kalf och harskin, träd varor af alla slag i stora partier o. s. v. tyvärr måste våra uppköp, (vi äro de enda uppköpare här, utom för trädvaror) snart nog afstanna eller begränsas om vi icke erhålla ett lån såsom vi förut haft äran underrätta.

Inneliggande har jag äran tillsända afskrift af min reseberättelse som jag öfverlemnadt till förberedande Komitén för slöjdaktie bolaget härstädes.

20 Slöjdaktiebolagens förenande till ett enda stort Aktiebolag samt inrättande af en depôt i Petersburg vore ett trängande behof.

Om förbudet att i större partier exportera perträd eller såkallad Lathwood upphäfdes för detta år skulle betydliga quantiteter deraf komma till utskeppning, emedan en finsk famn 4 fots Lathwood, i England betalas med

£ 3 – eller i F<inska>M<ark> 75 p<enni> famn i mindre partier och £ 2.10 » » 63 p<enni> » » större eller obegränsade quantiteter; efter afdrag af frakt och kostnader torde således hvar och en med utsigt på saker vinst kunna betala åt bonden F<inska>M<ark> 28 à 30 per famn

30 Skulle wi kunna räkna derpå, att förbudet nemligen, upphäfves skulle wi genast börja uppköpa större partier sålänge det ännu går an ty i Mars hugget virke duger icke mera.

En antydning om mina bref falla Herr Senatorn till last upptoge jag med största tacksamhet, ty annars följer jag ett trängande behof.

Jag förblifver med största Högaktning

Herr Senatorns
 ödmjukaste tjänare
 Robert Lydecken

40 Wiborg den 31 Januari 1868,

<Bilaga>

Af förberedande Komitén för Slöjdaktieboaget i Wiborg hade jag äran erhålla uppdraget att besöka Norra Tyskland, Danmark, Holland, Belgien och England för att uti dessa länder skaffa upplysningar om slöjdalster hvilka ifrån vårt land kunde blifva föremål för export dit, och jag får nu redogöra för hvad jag i saken varit i tillfälle att inhemta:

50 Mitt första besök gällde Hamburg och ditkommen beslöt jag mig till ett längre uppehåll därstädes, emedan jag genom de bekantskaper jag på orten har, hoppades lättare än på någon annan ort, der jag icke äger sådana, kunna erhålla upplysningar. Ifrån Hamburg vände jag mig till Lübeck, derefter besökte jag Kiel, Flensburg, Köpenhamn, Bremen, Amsterdam, Antwerpen, London och Hull.

Emedan min resa skedde under en årstid då navigationen hos oss

redan var slutad ansåg jag det öfverflödigt att ifrån hvarje ort taga modeller emedan den långa transporten landvägen blefve för kostsam och jag med säkerhet öfvertygat mig om, att de en mängd artiklar, gjorda efter utländska modeller, icke lönade sig för export, men väl kunde förfärdigas för hemlandets behof, och hussløjden sålunda uppdrivas till större mångfald för konsumtionen inom landet, (och S:t Petersburg). Emellertid vore jag beredd att till nästa vår med fartygslägenhet införskrifva en större mängd modeller ifrån olika orter för att här visa prof på så många slags utländska artiklar som möjligt, hvarigenom vår bonde åskådligt praktiskt kunde bringas att förstå, att för honom återstår flere saker att göra för hvilka han, till billigare pris än han hittills arbetad kunde finna afnämnde.

10

Härnedan följer beskrifning och prisuppgifter, på de artiklar, af hvilka jag medhemtat modeller huruvida dessa utvisa möjlighet till export kan enhvar sjelf bedömma.

De här noterade priserna äro för varor fritt lefvererade till uppgifna orten.

Tunnband införas till England, Norrge och Hamburg i stora partier till största delen ifrån Schlesvig, Hollstein och Holland, en mindre del tillverkas i trakten omkring Hamburg, Hanover och Mecklenburg.

20

De äro mestendels af vide; björk användes endast till de längsta eller 16. fots långa.

Werktugen, som begagnas vid tillverkningen äro särdeles enkla.

Partipris i Hamburg noteras som följer för oskalade

Prof N:o 1. såkallade 1/8 dels ankarband 4. eng. fots 48. ft. p. bundt à 46. p. ni.

Prof N:o 2. såkallade 1/2 dels ankarband 5. eng. fot 48. ft. p. bundt à 55. p.

30

Prof N:o 3. såkallade 1/1 dels ankarband 6. eng. fot 48. ft. p. bundt à 93. p.

Prof N:o 4. 25. stycken per bundt ankarband 8. eng. fot 48. ft. p. bundt à 93. p. ni.

Prof N:o 5. 25. stycken per bundt ankarband 10. eng. fot à 1. mark 31. p. ni.

Prof N:o 6. 25. stycken per bundt ankarband 12. eng. fot à 1. mark 50. p. ni.

Prof N:o 7. 25. stycken per bundt ankarband 14. eng. fot à 2. mark 25. p. ni.

40

prof saknas 25. stycken per bundt af björk 16. eng. fot à 3. mark – p. ni.

De kurantaste af oskalade äro 10, 8, 6 & 5 fots

För hvita eller skalade noteras:

Prof N:o 8. 48. stycken uti hvarje bundt 4. eng. fot à – 55. penni

Prof N:o 9. 48. stycken uti hvarje bundt 5. eng. fot à – 75. penni

Prof N:o 10. 48. stycken uti hvarje bundt 6. eng. fot à – 93. penni

Prof N:o 11. 48. stycken uti hvarje bundt 8. eng. fot à 1. Mark 50 penni

50

Af hvita tunnband äro endast dessa sorter gångbara

afnämre i Hamburg äro Herr J. J. F. Schmidt. och Herr J. B. D. Schröder.

dessa förarbete *tillsammans årligen* d:o 50 000. bundtar,

Skalade videquistar för Korgmakarearbeten, se prof N:o 12.

En begärlig artikel i alla större städer, der Korgmakare finnas.

Priset i Hamburg noteras för 2 till 9. fots, sammanbundna efter längden i bundtar af 44. tums omkrets i nedra ändan, fullkomligt torra och välskalade, utan afseende å serskilda längder.

15. mark p(enni) 6. L $\frac{1}{2}$ således 2 1/2 mark per L $\frac{1}{2}$.

Wid beredning af dessa quistar är följande att iakttagas:

- 10 Om hösten samlas quistar ifrån buskar, (icke träd), nedgräfvos oskalade på ett fuktigt ställe och betäckas med jord; om våren, såsnart quistarne antagit en färsk grönaktig färg, men ovillkorligt förrän de börja anskjuta blad, upptagas desamma och skalas, då skalet med stor lätthet lossar.

Stor Konsument i Hamburg Herr Henning Ahrens.

Staf till Cementtunnor kunna i stora partier exporteras till London och Stettin.

Profvet N:o 13. är taget ifrån Stettin.

- 20 Längd 28. eng(elska) tum.

Bredd 3 till 5. eng(elska) tum i hvarje ända, helst 4. men icke öfver 5 tum.

Tjocklek 7/16. dels eng(elska) tum.

Prisnoteringen i Stettin sker p(er) »Rumpf» d. v. s. för hvad som åtgår till en tunna 3 x 28. eng(elska) tum i bredd lagg. Bottnar icke inbegripne.

Partipris i Stettin 72. penni per »Rumpf» och 10. penni per botten. således 92. penni per tunna.

- 30 Stafvar kunna lefvereras utan åtföljande bottnar. Bottnarne bestå af tre stycken två halfrunda och ett aflångt stycke för mellersta delen, i diameter de tre styckena tillsammans [redacted] eng(elska) tum,

Konsumenter i Stettin Toepfer Gravits & C:o.

Sulor af träd till skor begagnes i trakten af Hamburg, Kiel, Flensburg etc:

Afsättningen till nedanstående pris, stor och bequäm se prof N:o 14. kunna tillverkas af björk.

Partipris i Hamburg för sorterade 1. Mark 23 penni per dussin par.

- 40 Herr Fritz Inselmann i Hamburg uppköper årligen ända till 50 000 par till ofvanstående pris, ifall de äro tillverkade efter prof.

Trädskor begagnas allmänt i Norra Tyskland, Danmark, Holland, Belgien, Frankrike och England, kunna afsättas i större partier.

Prof N:o 15. partipris i Stettin 15. Mark p(er) dussin par sorterade

Prof N:o 16. partipris i Stettin 7. Mark 50. p(enni) p(er) par sorterade

Tofflor med trädsulor prof N:o 17.

partipris i Hamburg 1. Mark 80. penni per par

- 50 *Spador af Al och Asp*, se prof N:o 18.

så kallade sädesspador ifrån Stettin, i större partier säljbara i Stettin och Königsberg, så snart profvet följer, partipris i nyssnämnde städer 45. Mark 36. penni per 60. stycken. eller 75. penni per styck.

Prof N:o 19 utvisar en dylik sädesspada ifrån Köpenhamn, gångbar äfven i Lybeck, Hamburg Kiel och Flensburg men till lägre pris eller

50. mark 40 penni till 56 mark p(er) 100. stycken eller 50 à 56 penni p(er) styck.

På bredden och djupleken fästes mycken vigt.

Årar af gran kurant artikel i Köpenhamn.

Prof N:o 20. är en 5. alns lång åra.

Partipris i Köpenhamn.

för 5 alns 80. penni paret.

» 6 » 1. mark 5. » »₇

för 7 alns 1. mark 52. penni paret

» 8 » 2. » 22. » »

10

Tråg af Al, prof N:o 21.

24. eng(elska) tum i längd 12. eng(elska) tum i bredd 70. penni styck.

30. eng. tum i längd 14. eng. tum i bredd 1. mark 16. penni styck.

36. eng. tum i längd 16 à 19. tum i bredd 1 mark 86. penni styck.

finna största afsättning i Köpenhamn, dessutom äfven i Lybeck, Hamburg, Kiel, Flensburg och i flere andra om icke allt för stora partier sändas.

20

Öskar af Al eller Asp, prof N:o 22 och N:o 23.

gångbar i synnerhet i Köpenhamn men äfven i mindre partier i Lybeck, Hamburg, Kiel.

Partipris i Köpenhamn.

för N:o 22. 47. penni per styck.

» N:o 23. 30. » » »

Tapeter af spån, tillverkas i fabriker i Hamburg och Köpenhamn, samt användas med fördel till beklädnad af fuktiga väggar i synnerhet uti källar våningar. Spånarna skäras eller sågas ifrån 1 1/2 tums bräder genom cirkelsåg och flätas genom en amerikansk hufvelmaschin.

30

Fabrikanterna äro icke benägna att köpa spånen emedan de anskafat sig maskiner till fabrikationen, derföre hellre köpa råmaterialer i form af plankor eller bräder.

Partipris i Hamburg uppgafs till 30. penni per quadrat aln.

Endast hela packor af 10. till 22. alns längd och 2. aln bredd säljas, hvarföre jag ej heller kunde medhemta prof.

Staf till gardiner, tillverkas på samma sätt som spånen

till tapeter.

40

se prof N:o 24.

Partipris för en färdig gardin 10 à 12 mark 80. p(enni) p(er) fönster, prof till en färdig gardin hoppas jag litet sednare kunna förevisa,

Trådtråd till gardiner etc. profet N:o 25.

tillverkas af gran medelst en hyffel.

Tråden får göras 9, 12, 18 och 36. tum lång; alla bundtar om ett eller flere tusen, böra vara lika långa.

Herr Julius Freese i Hamburg enda fabrikant af spåntapeter, gardiner etc: hvilken jag hade tillfälle att besöka, visade ingen lust att köpa, att han derföre nämnd ett allt för lågt pris torde man kunna antaga, nemligen:

50

för 9. tums tråd 2 1/2 penni p(er) 1 000. styck. för den längre i förhållande högre pris.

Kåda, gran – och furu = bör vara ren och insatt uti väl tillslutna fat eller lådor.

Amsterdam torde vara bästa marknaden för en dylik vara, ehuru den äfven annorstädes t. ex. i Hull och Lybeck finner afsättning.

I Amsterdam hade man betingat 1. mark 50. p<enni> p<er> L \mathfrak{S}

Terpentin noterades i Hamburg.

för Amerikansk 5 à 5 1/2 mark per L \mathfrak{S} .

» Fransk 5 1/2 à 6. » » »

10 deremot hade finsk terpentin således till endast 2. mark 50. penni per L \mathfrak{S} , men är äfven till detta pris svår att afsättas för dess vidriga lukt. Luktfri finsk vara skulle betinga samma pris som den franska, emedan den är lika stark och vattenklar.

Försändningen sker vanligtvis uti bleckkärl glasflaskor eller gamla petroleum fat.

Hittills upptagne artiklar kunna alla exporteras uti större partier och torde de noterade prisen kunna betingas.

Följande artiklar finna endast i mindre partier afsättning, och torde på de noterade prisen icke alls med säkerhet kunna räknas, nemligen;

20 *Köksstol af furu eller gran* prof N:o 26.

Partipris i Köpenhamn 94. penni per styck.

Åmbare af furu, prof N:o 27.

Partipris i Köpenhamn 2. mark 33 penni per satts. En satts består af 8. stycken; profvet är af medel storlek.

Skål af Al eller Asp prof N:o 28.

Partipris i Köpenhamn per satts.

bestående af 3. stycken 9. tums diameter.

2. » 10. » »

2. » 12. » »

30 2. » 13. » »

3. » 14. » »

eller för 12. stycken 5. mark 60. penni. à 47. penni p<er> styck.

Wattenösare, svarfvad, se prof N:o 29.

Partipris i Köpenhamn 4. mark 60. p<enni> per dussin. eller 39. penni p<er> styck.

Slef prof N:o 30. partipris i Köpenhamn 60. penni p<er> styck.

» » 31. » » » 35. penni p. styck.

» » 32. » » » 17. penni p. styck.

40 *Fisksked*, prof N:o 33. » » » 47. penni p. styck.

Smörsked, prof N:o 34. » » » 58. penni p. styck.

» » 35. » » » 50. penni p.par

» » 36. » » » 23. penni p. styck.

Sked, prof N:o 37. » » » 64. penni p. dussin.

» » 38. » » » 64. penni p. dussin.

» » 39. » » » 64. penni p. dussin.

Thesked, prof N:o 40. » » » 35. penni p. dussin.

Eggpiskare, prof N:o 41. » » » 5. mark 60. penni p. dussin.

Spånkorg med lock prof N:o 42.

50 partipris i Köpenhamn 12. mark 33. p<enni> per styck.

Fiskkorg af spån prof N:o 43.

partipris i Köpenhamn 23. penni per styck.

Knifkorg af spån prof N:o 44.

partipris i Köpenhamn 53. penni per styck,

Spånkorg prof N:o 45.<SP>

Partipris i Köpenhamn 11. mark 20. penni p(er) 5. satts eller 100. stycken. Uti en satts är den minsta så liten det är möjligt att tillverka den; den största ungefärligen 18. tum i diameter. Handtagen följa lösa med.

Golfmatta af säf prof N:o 46.

Partipris i Köpenhamn 47. p(enni) p(er) styck.

Golfmatta af spån, prof N:o 47.

Partipris i Köpenhamn 20 1/2 penni per styck.

Skor af säf prof N:o 48.

Partipris i Köpenhamn 70. penni per par. 10

En del af dessa sednast uppräknade modeller, hvilka jag ifrån Hamburg afsändt, hafva ännu ej ankommit.

Väfnader: Jag fäste mig endast vid sådana, som äfven utom landet väfvas för hand; dessa äro

Blårgarnsväfnader, af nästan otaliga skilda sorter.

profvet N:o 49. utvisar det gröfsta slaget men det mesta kuranta.

Partipris i Hamburg, 7 mark 50. penni per packe. Packen innehåller 48 aln af 1 2/3 dels bredd. Således partipris per aln à 16. penni. Af 20
nåmare i Hamburg Herr Albert Herzog.

Blårgarnsband, mycket gångbar artikel.

partipris i Hamburg och Köpenhamn. per bundt af 34. aln. för prof N:o 50. 1. mark 24. p(enni) bundt.

» » N:o 51. 1. » 60. » »

» » N:o 52. 2. » 10. » »

Kohårsväfnader:

Golfmattor och Hästtäckan tillverkas i större fabriker i Holland och Belgien, hvarifrån varan importeras till de flesta större städer prof N:o 53. hästtäckan tillverkad i Antwerpen. Partipris uppgafs till 5. mark 60. penni p(er) stycke. 30

Golfmattor 60. ända till 1. mark 20. penni p(er) aln, allt efter mönster och bredden.

Beräknas garnet till 40. penni per skålpund och arbetslönen till högst 10. » » » ;

så torde en export af väfnader, till Königsberg, Stettin, Köpenhamn, Kiel och Flensburg (med största fördel troligen dock till Petersburg) kunna ske. 40

Kohårsgarn, se profven N:o 54. och N:o 55.

En fabrikant i Antwerpen Herr Jos van Zoon var benägen att köpa deraf större partier.

Till 80. penni p. finsk skålpund för hvitt.

» 50. » » » » » brunt.

» 40. » » » » » grått.

Tuktad sten:

Tuktad sten till gatläggning begagnas i alla städer, hvilka jag besökt. Dimensionerna variera till och med uti en och samma stad. Tuktade stenar af följande dimensioner är dock hvar som helst gångbara, nemligen 3–5. tum breda, 6–9 tum tjocka; dock bör observeras att ett partie endast får vara antingen 3 x 6, 4 x 8. eller 5 x 9 tum, rådligast vore dock kanske att endast tillverka en sort; jag skulle föreslå 4 x 8. 50

tum såsom bäst passande för de flesta orter.

Priset varierar allt efter behof, det billigaste partipris i Hamburg är 120 mark per 288. Cubik fot uppstaplade i högar af 12 fots längd 12 fots bredd och 2. fots höjd.

Renstenar, på tre sidor släthuggna, 14 à 15 tum tjocka 6. tum breda, 1 1/2 till 4 à 5 fot långa, betalas i Hamburg med 1. mark 6 penni per löpande fot.

- 10 *Trappstenar*, 12. till 15 tum breda, 6 till 9 tum tjocka, 5 till 10. men helst 8. fot långa, på två sidor slät huggna, på tredje och fjerde sidan endast något jernnade, betalas i Hamburg med 1. mark 87 penni per löpande fot.

Herr C. Utesch och Herr A. Kaufman i Hamburg. entreprenören och stenhuggare.

- 20 Ingen ort är förlägen om sten, tillförseln från de närmast liggande stenrika länderna är stor såsom från Sachsen för Tyskland, från Skottland för England etc. etc: Exporten blir troligen icke möjlig från Finland om ej stenar kan fås till utlandet fraktfritt såsom barlast. I Trångsund torde ett gemensamt lager af Exportörerna kunna hållas, hvilket nog borde få åtgång genom direct försäljning åt Kaptenerne, hvilka till största delen ändå måste köpa sig sten barlast.

Robert Lydecken

Wiborg den 29. Januar 1868.

- 30 Herrar Pieh & Fehling i Lybeck hafva bedt mig utverka deras utnämmande till finska handelsmän hvilket de vore villige att ålaga sig utan någon skildt ersättning. Herr Piehe besöker Helsingfors efter några dagar, jag hoppas deras förslag antages.

902 *J. V. SNELLMAN – O. R. FRENCKELL JANU-
ARI 1868, KONCEPT
RA, JVS samling*

- 40 Bankdirektor Frenckell
Frankfurt Mayn
Hotel Russie

Laut schriftlicher Proposition Consortiums Vier und neunzig effektiv. Ist in derselben noch eine besondere Provision bedungen für fixen Antheil oder für das übrige?

Snellman

Bankdir(ektor) Fre(nckell)
&c.

- 50 Hier keine Abschrift von der Proposition. Sind also in derselben Vier und neunzig Prozent versprochen. ohne weiteren Abzug. Bestimmte Antwort.